

Любі аспіранти!

Тему розглядатимемо впродовж двох пар.

Готуючись, спробуйте дуже коротко презентувати теоретичний матеріал у вигляді схем, презентації тощо. Завдання 1, 2, 6, 8, 11, 12, 14, 17, 29 необхідно виконати письмово. Інші вправи письмово можна не оформлювати, проте будьте готові працювати з ними під час практичного заняття.

Граматичні норми в науково-педагогічній комунікації

План

1. Складні випадки синтаксичного керування. Складні випадки синтаксичного узгодження.
2. Узгодження підмета з присудком під час вибору числа іменника. Узгодження підмета з присудком під час вибору роду іменника. Узгодження означень та прикладок – власних назв.
3. Зауваги до присудків, виражених називним, знахідним та орудним відмінками.
4. Культура вживання прийменників. Проблема синонімного вживання прийменників.
5. Культура вживання злучних зворотів (сполучників, часток, прислівників, вставних і модальних слів).

Література до теми

Основна

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. – Л., 1990. – 232 с.
2. Городенська Катерина. Українське слово у вимірах сьогодення. – К.: КММ, 2014. – 124 с.
3. **Городенська Катерина. Українське слово у вимірах сьогодення. – Видання друге, істотно доповнене. – К.: КММ, 2019. – 208 с.**
4. Караванський С. До зір крізь терня, або хочу бути редактором. Львів: БаК, 2008. – 120 с.
5. Літературна норма і мовна практика: Монографія / Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Коць Т. А. та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Ніжин: ТОВ “Видавництво “Аспект-Поліграф”, 2013. – 320 с.
6. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999. – 121 с.
7. Синявський О. Норми української літературної мови. – Л.: Українське видавництво. – 1941. – 364 с.
8. **Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей): [монографія]. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 332 с. – С. 113 – 189.**

Додаткова

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. – Київ: Академія, 2004. – 342 с.
2. Волощак М. Неправильно – правильно: Довідник з українського слововживання. – К., 2007.
3. Городенська К. Г., Кочукова Н. І. Куцак Г. М. Із найновіших рекомендацій щодо складних уживань в українській мові. – Київ – Слов’янськ, 2006. – 83 с.

4. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., та ін. Словник-довідник з культури української мови. – Л., 1996.
5. Караванський С. Секрети української мови. – К.: Кобза, 1994. – 345 с.
6. Коваль А. П. Слово про слово. – К.: Рад. школа, 1986. – 384 с.
7. Культура української мови: Довідник / С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець та ін.; За ред. В. М. Русанівського. – К.: Либідь, 1990. – 304 с.
8. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. – К. : ВЦ “Академія”, 2007. – 360 с.
9. Пентилюк М. Культура мови і стилістика : пробний підручник [для гімназій гуман. профілю]. – К.: Вежа, 1994. – 240 с.
10. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль. – К.: Наук. думка, 1976. – 287 с.
11. Сербенська О. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: [посіб.]. – Львів: Світ, 1994. – 184 с.
12. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. – К.: Либідь, 1991. – 253 с.

Завдання для практичного виконання

Завдання 1. Від поданих імен та імен по батькові утворіть форму кличного відмінка.

Вікторія Станіславівна, Марія Іванівна, Ганна Степанівна, Микола Васильович, Надія Дмитрівна, Стефанія Теодорівна, Наталія Іванівна, Семен Георгійович, Ольга Володимирівна, Назар Миколайович, Олег Петрович, Любов Олексіївна, Тетяна Мар'янівна, Леся Михайлівна, Ігор Петрович, Сергій Якович, Ілля Віталійович, Зоя Орестівна, Майя Іллівна.

Завдання 2. Подані іменники поставте в кличному відмінку й поясніть уживання закінчень цього відмінка.

Сергій, Ігор, Софія, Наталка, Наталія, Василько, Марійка, Ганнуся, Катерина, Степан, Юрко, Олеся, дядько, мама, доня, син, племінник, племінниця, тітка, онука, дід, дідусь, баба, бабуся, пісня, тополя, мрія, доля, любов, весна, земля, друг, товариш, учитель, суддя, професор, студент, викладач, завідувач, громадянин, директор, водій, кохана, хрещена.

Завдання 3. виправте помилки у формах звертань.

1. Не плач, дід, не плач, баба (Збірка “Країна казок”). 2. Олеся, ходімо до лісу гриби збирати (з усного розмовного мовлення). 3. Алло, бабуся! (з радіореклами). 4. Послухай мене, Ігор, не звертай увагу на чутки (з усного розмовного мовлення). 5. Чому ти, поштар, не несеш мені листи? (з усного розмовного мовлення). 6. Добродій квітникар! А яка квітка є найкращою у світі? (з усного розмовного мовлення). 7. Шановний пан суддя, зважте, будь ласка, на свідчення цієї людини (з усного ділового мовлення). 8. Дорогий Ілля Йосипович, запрошуємо Вас на презентацію збірки “За покликом серця” (з запрошення). 9. Ой, не карай, великий цар, я жити хочу! – заверещав на всю палату Попихач (з хрестоматії). 10. Є достойніші за мене, великий Охоронець, – відповів Світозар (з хрестоматії). 11. Де відпочивав, пан професор? (з усного розмовного мовлення).

Завдання 4. Із поданими звертаннями складіть речення.

Вельмиповажаний Олександр Івановичу, високоповажаний пане професоре, шановна Наталіє Іванівно, дорогий Василю Петровичу, вельмишановний добродію, вельмишановна пані добродійко, ласкавий друже, зіронько моя, любий мій, моє серце, душе моя, коханий мій.

Завдання 5. Відредагуйте подані речення, замінивши ненормативні сполучники нормативними. Цифри запишіть словами.

1. З тих пір як вщухли останні кровопролитні заграви воєнного лихоліття і над фашистським рейхстагом велично замайорів прапор Перемоги, прошуміла шістдесят одна мирна весна (з газети). 2. Не дивлячись на те, що вони є спільнокореневими і належать до одного ланцюжка, у них немає спільних лексичних значень (з автореферату). 3. Перш ніж досліджувати омонімію словотворчих засобів, слід з'ясувати суть омонімії як лексичного явища (з автореферату). 4. Недарма вона володіє 300 видами вишивки, у той час як по Україні поширено 150, на Поділлі – 100 (з газети). 5. Позамовні чинники впливають не стільки на кількісний склад лексики української мови, скільки на якісний (з посібника). 6. Цей перенос був здійснений з тим, щоб увиразнити значення (з автореферату).

Завдання 6. Замініть подані слова нормативними відповідниками української мови.

Лідирувати, марширувати, репетирувати, командувати, утрирувати, буксирувати, дресувати, драпірувати, сервірувати.

Банщик, бунтовщик, валютчик, велогонщик, відгадчик, газетчик, гонщик, датчик, доменщик, донощик, доставщик, комп'ютерищик, лімітчик, льотчик, наладчик, наборщик, нальотчик, натурищик, обкатчик, обманищик, перебіжчик, піарщик, попутчик, поставщик, прапорищик, рознощик, ямищик.

Барочний, гоночний, закусочний, маточний, надбавочний, огірочний, осколочний, оціночний, перев'язочний, посадочний, правомочний, придаточний, протизачаточний, стрілочний, трубочний.

Освіжаючий, пояснюючий, вібруючий, захоплюючий, обтяжуючий, говорящий, сіяючий, провокуючий, багатообіцяючий, бажуючий, біжучий (рік, рядок), ведучий (університет), воюючий, вражаючий (ефект), існуюча (система, редакція), наступаючий (Новий рік), процвітаючий; мітингуючий, виконуючий обов'язки, відпочиваючі, віруючий, знеболюючий, миючі.

Завдання 7. Із запропонованих у дужках сполучників виберіть правильний (правильні). Запишіть з ним (ними) речення, правильно поставте розділові знаки.

1. Міністерство палива та енергетики розробило пропозиції до проєкту Державного бюджету на 2019 рік, (аби, для того аби, для того щоб, з тим щоб) змінити ситуацію (з газети). 2. ...схоже, це твердження стало (не так, не стільки) свідченням готовності “професіоналів” із ПР поліпшувати добробут народу, (як, скільки) виправданням, чому вони цього не роблять (з газети). 3. Падіння рейтингу ПР – це передбачувана тенденція, (так як, тому що, адже, оскільки) електоральні гасла – це одне, а втілення їх після приходу до влади – це зовсім інше (з газети). 4. (Не дивлячись на те що, незважаючи на те що, дарма що, хоч) пильні папараці стежать за кожним кроком голлівудських зірок, їм таки іноді

вдається приховати навіть значні події свого особистого життя (з газети). 5. (У силу того що, через те що, оскільки, тому що) ці держави на своїх корінних землях були бідні на всі ті багатства, які мала Україна, вони докладали всіх зусиль для збереження її у своєму складі... (з монографії). 6. (Перш ніж, перед тим як, до того як) перейти безпосередньо... до Історії Укаїни й української мови в їхньому поєднанні, слід коротко пояснити, про яку саме історію йтиметься (з монографії). 7. (У той час як, у той час коли, тоді як, тимчасом як) чеська мова не тільки уникала в період чеського мовно-національного відродження; прямих запозичень із німецької мови, замінюючи їх кальками або чеськими словами, а й відмовилася від слів грецького (менше латинського) походження, поширених у більшості європейських мов, ...заступаючи їх чеськими (слов'янськими) відповідниками, польська мова сміливо вводила до свого складу як інтернаціоналізми, властиві іншим мовам Європи, так навіть і запозичення з німецької мови... (з монографії). 8. (З тих пір як, з того часу як, відтоді як, з того часу коли) проголошено державну незалежність України, розпочався й не припиняється наступ на українську мову з боку войовничо налаштованих проімперсько-шовіністичних або нігілістичних щодо українськості кіл серед російського й російськомовного населення України (з монографії).

Завдання 8. У поданих реченнях замініть неправильно вжиті похідні прийменники правильними. Поясніть причини помилкового вживання їх.

1. Місцева влада підвищила тарифи на комунальні послуги згідно ухвали обласної ради (з газети). 2. Стипендію нарахували в залежності від результатів складеної сесії (з газети). 3. Сьогодні адміністрація Президента була особливо лояльною по відношенню до представників ЗМІ (з газети). 4. Не завжди правоохоронні органи діють у відповідності до закону (з газети). 5. Цьогорічні показники врожаю зернових є меншими в порівнянні з минулорічними (з газети). 6. Учений наполегливо відстоював свою думку, не дивлячись на жорстку критику з боку колег (з журналу). 7. У Міністерстві освіти розробляють проєкт, відповідно якому надавати місця у гуртожитках мають у першу чергу тим студентам, які гарно вчаться (з газети). 8. Згідно закону, учителі, директори та взагалі шкільна адміністрація не має права збирати гроші від батьків (з газети). 9. Люблю це місто, бо, не дивлячись на його достатньо-таки складне становище, усе одно воно надихає енергією, внутрішньою силою (з газети).

Завдання 9. Узгодьте (письмово) подані іменники з самотійно дібраними прикметниками.

Біль, дріб, живопис, запис, кір, літопис, машинопис, напис, опис, перепис, пил, підпис, полин, поступ, президія, продаж, пропис, розсип, рукопис, Сибір, степ, степінь, ступінь, толь, тюль, шампунь, ярмарок.

Завдання 10. Утворіть від поданих іменників форму родового відмінка однини (письмово).

Мороз, мед, гвинт, капітал, Рим, Лондон, Чернігів, завод, гараж, Кривий Ріг, листопад, процент, університет, штаб, комбайн, спорт, виняток, атом, спосіб, роман, синтез, майданчик, футбол, вальс, гопак, Буг, відгук, випадок, акт, апарат, блок, буряк, вал, дзвін, елемент, знак, індикатор, інструмент, камінь, листопад, малюнок, папір, пішохід, потяг, пояс, рахунок, ріг, термін, чинник / фактор.

Завдання 11. Виправте помилки в поданих формах ступенів порівняння прикметників. Запишіть словосполучення з правильними формами.

Більш зручніший транспорт; самі дешеві товари; найбільш старіший житель планети; менш практичніший прилад; сама дорога людина; більш популярніший артист; самий відомий поет.

Завдання 12. Замініть аномативні сполуки правильними.

Археологами розкопано, мною призначено перевірку, витрати понесені нами, не повинен був бути підписаний, невідомими особами було вчинено, проєкт готується президією, музей повинен будуватися, завдання виконується студентами, слухається питання, йдеться мова, слово надається, диплом вручається, давайте поговоримо.

Завдання 13. Конструкції з дієсловами пасивного стану перебудуйте на активні дієслівні конструкції.

1. У цих працях ученими розглядаються методологічні питання дослідження історії мов (зі статті). 2. Проте робляться припущення рецензентом про штучність шахматовської концепції (зі статті). 3. Логічна основа допустовості різними авторами трактується по-різному (зі статті). 4. На позначення таких засобів нами використовуються терміни темо- і ремоідентифікатори (з автореферату). 5. Помилки, що фіксувалися нами на полях роботи... (з рецензії). 6. У статті окреслюються межі семантичного поля на позначення руху (зі статті). 7. Нова хвиля письменницької зацікавленості українським життям спостерігається у XVIII ст. (зі статті). 8. Під капітальними інвестиціями розумілися господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд тощо (зі статті). 9. У цьому визначенні простежується невідповідність із загальноприйнятими поняттями (зі статті). 10. У посібнику узагальнюються погляди вітчизняних методистів на класифікацію письмових робіт і даються рекомендації щодо системи творів під час навчання української мови (зі статті). 11. Проблема мовних контактів може іноді трактуватися у виключно структурному плані, як зіткнення систем різних мов (зі статті). 12. Містика використовується для визначення трансперсональних вражень (зі статті). 13. У сучасних граматичних працях визначаються такі фундаментальні поняття синтаксису, як система синтаксичних одиниць, типологія синтаксичних зв'язків, семантико-синтаксичні відношення тощо (з автореферату). 14. У дослідженні виділяються чотири типи емоційної оцінки (з автореферату). 15. Композити української мови досить повно аналізуються в працях... (з автореферату). 16. У довідці можуть наводитися таблиці, приєднуватися додатки (з підручника).

Завдання 14. Перебудуйте подані конструкції з пасивними дієприкметниками доконаного виду на активні двоскладні конструкції або безособові речення з предикативними формами на -но, -то.

Зразок. Усі зауваження студентом враховані. – Студент урахував усі зауваження. – Усі зауваження враховано.

1. Нами розроблений курс “Елементи синергетики” для майбутніх учителів математики й фізики (Зі статті). 2. Так, Л. Левіною була проведена експериментальна робота з дослідження розуміння транзитивності дітьми (Зі статті). 3. О. В. Сухомлинським уперше розроблені та впроваджені в практику

діяльності української школи педагогічні технології ідеї “школи самореалізації” (Зі статті). 4. У посібнику авторами систематизовані правила оформлення курсових, дипломних, магістерських, дисертаційних та інших науково-дослідних робіт (з анотації). 5. У статті В. В. Ковальчуком наведені загальні відомості про винахідництво і раціоналізаторство у вищих закладах освіти України (з анотації). 6. Ученими був розроблений препарат “Кардіо Хелс” (з газети).

Завдання 15. Запишіть правильно речення з предикативними формами на -но, -то. Поясніть неправомірність уживання з цими формами орудного відмінка зі значенням виконавця дії.

1. Для поліпшення орфографічної грамотності нами розроблено методику формування в учнів 5 – 7 класів орфографічних навичок... (з автореферату). 2. На етапі експериментально-дослідного навчання нами було створено систему... (з автореферату). 3. Здобувачем розроблено до кожної теми узагальнювальні схеми, таблиці, дидактичний матеріал (зі звіту). 4. На основі проаналізованого матеріалу нами було виявлено активні способи трансформації в публіцистичних текстах (з дисертації). 5. У заголовку статті автором вжито зредукований фразеологізм з опущеним дієслівним компонентом (зі статті).

Завдання 16. Із поданого переліку конструкцій виберіть найорганічніші для української мови одиниці й обґрунтуйте свій вибір.

Проект закону обговорюється по пунктах – Проект закону обговорюється за пунктами – Проект закону обговорюють за пунктами; Рішення ухвалюються – Рішення приймають – Рішення приймаються – Рішення ухвалюють; Запропоновані питання виносяться на розгляд міської ради – Запропоновані питання винесено на розгляд міської ради; У (в) посвідці зазначено прізвище, ім'я та по батькові особи – У посвідці зазначають прізвище, ім'я та по батькові особи; Текст доповіді додано – Текст доповіді додається; Акт оформляє комісія – Акт оформляється комісією.

Завдання 17. іменник раз, поданий у дужках, поставте в потрібній відмінковій формі. Обґрунтуйте вживання цієї форми. Цифри запишіть словами.

1. Прибутки підприємств зросли у 2 (раз). 2. Туристи побували в Києві 7 (раз). 3. Депутат виїздив за межі України 10 (раз). 4. Обсяги вкладів на депозитні рахунки зросли у 2,5 (раз). 5. Рівень життя народу зріс у півтора (раз). 6. Фінансування проекту зменшено в 4,3 (раз). 7. Пенсії підвищено в 1,7 (раз). 8. Про це їм казано кільканадцять (раз). 9. Мати чула про це багато (раз).

Завдання 18. Із поданого переліку словосполучень виберіть органічні для української мови одиниці й обґрунтуйте свій вибір.

Завідуючий кафедри – завідуючий кафедрою – завідувач кафедри; керівна сила – керуюча сила; зв'язуюча ланка – сполучна ланка; недремне око – недрімаюче око; пануюча мова – панівна мова; руйнуюча енергія – руйнівна енергія; існуюче законодавство – чинне законодавство – діюче законодавство; виконуючий обов'язки директора – виконувач обов'язків директора; керівник господарства – керуючий господарством; нападник київського “Сокола” – нападаючий київського “Сокола”; гральні автомати – граючі автомати – ігрові автомати.

Завдання 19. У поданих реченнях замініть неправильно вжиті слова та словосполучення правильними.

1. Переважна більшість терміноодиниць державного управління є словотвірною вмотивованою (з автореферату). 2. Типові словотвірні ланцюжки, у свою чергу, можуть об'єднуватися в категоріальні моделі (з автореферату). 3. Є, однак, випадки, коли один і той самий формант, поєднуючись з однією і тією самою твірною основою, може виражати різні дериваційні семи (з автореферату). 4. У результаті перекладу безеквівалентних одиниць вірш починає існувати як текст іншого етносу (з автореферату). 5. Окремі елементи композиції поетичного тексту можуть висуватися на передній план у смисловій ієрархії (з автореферату). 6. Більше того, ми працювали разом в найбільшому науковому підрозділі Інституту (з виступу). 7. Процес відтворення безеквівалентної лексики розглядається, у першу чергу, як творчий процес (з автореферату). 8. Разом з тим даються і поради по використанню творчої спадщини лауреатів-земляків на уроках “Література рідного краю” (Зі статті). 9. Також обумовлюємо вживання таких робочих термінів, як “термін державного управління”, “номен державного управління” тощо (з автореферату). 10. Явно виражена омонімія, у тому числі й міжгалузева, може бути спричинена кількома факторами (з автореферату). 11. Із метою збереження наступності в розвитку риторичної терміносистеми в роботі розглядаються еволюційні синонімічні ряди (з автореферату). 12. Разом з тим можна з упевненістю говорити про існування на протязі століть у свідомості народу сполучення язичницьких вірувань й християнських світоглядних елементів (Зі статті). 13. Очевидно, вони переконали, що зруйнували потужний життєвий і духовний потенціал українського народу, який проявився в боротьбі за нашу незалежність (з газети). 14. Препарати СЕТ мають цілий ряд переваг перед традиційними ліками (з газети). 15. Препарат “Флогензим” використовують при ряді захворювань в якості монотерапії (з газети). 16. Вони можуть включати в себе різні щодо семантики і походження розряди прикметників (з дисертації). 17. ...що конкретно входило в “широке коло питань” двостороннього співробітництва, в тому числі в економічній сфері... (з газети). 18. Швидше за все, через нього це й було організовано (з газети).

Завдання 20. Поясніть значення поданих словосполучень.

Порушити питання, поставити питання, з'ясувати питання, наполягти на питанні; на нашу думку, поширювати думку, ті самі думки, ті чи ті думки, дотримуватися думки, збігаються думки.

Завдання 21. Відредагуйте речення.

1. При перекладі тексту заглядайте до словників. 2. При виході з квартири перевірте, чи вимкнули світло. 3. При зустрічі треба домовитися про умови співпраці. 4. При дослідженні синонімії дуже важливо правильно побудувати синонімічні ряди. 5. При аналізі складного речення з'ясуйте зв'язки між предикативними частинами. 6. При укладанні угоди сторони визначили умови надання послуг.

Завдання 22. Із запропонованих словосполук виберіть правильну (правильні). Запишіть її (їх).

1. Говорити так же, говорити так само, говорити однаково. 2. Одна і та ж людина, одна і та сама людина, та сама людина, та ж людина. 3. В один і той самий період, у той самий період, у той же період. 4. Повторювати те саме, повторювати те ж, повторювати одне й те ж, повторювати одне й те саме. 5. Одні й ті ж завдання, ті ж завдання, ті самі завдання, одні й ті самі завдання. 6. Чисто мовознавча проблема, виключно мовознавча проблема, суто мовознавча проблема. 7. Такого роду конструкції, такі конструкції, ці конструкції. 8. Україномовне населення, українськомовне населення.

Завдання 23. Із запропонованих у дужках дієслівних зв'язок виберіть одну. Запишіть речення з нею.

1. Вигук (є, становить, являє собою) ядро слів-речень. 2. Споруда (була, становила, являла собою) підкову. 3. Функцію нально-семантичні поля (являють собою, є, становлять) поліцентричні структури. 4. Спорткомплекс (являтиме собою, буде, становитиме) чашу. 5. Податковий збір (був би, становив би, являв би собою) три мільярди гривень.

Завдання 24. Із запропонованих у дужках дієслівних зв'язок виберіть правильну. Запишіть речення з нею.

1. Неозначено-кількісні числівники (являються, являють собою, є, становлять, становлять собою) невелику групу в системі числівника. 2. Витрати на дорогу (були, становили, становили собою, являли собою) частину її платні. 3. Кошторис (буде, становитиме, становитиме собою, являтиме собою) мільйон гривень. 4. Прибуток (був би, становив би, становив би собою, являв би собою) двісті тисяч гривень. 5. Оксана (є, являється) сестрою Миколі. 6. Звуки, які сприймають учасники комунікативного акту, (не складають, не становлять) безперервної послідовності.

Завдання 25. Із запропонованих рядів виберіть органічні для української мови словосполуки та конструкції. Запам'ятайте їх.

1. Пряме включення, безпосереднє включення, пряме ввімкнення. 2. Підключення до мережі стільникового зв'язку, під'єднання до мережі стільникового зв'язку, приєднання до мережі стільникового зв'язку, прилучення до мережі стільникового зв'язку. 3. Відключення від мережі, від'єднання від мережі. 4. Зустрічаються помилки, мають місце помилки, трапляються помилки, є помилки, бувають помилки. 5. Приймати заяви від абітурієнтів, прийом заяв від абітурієнтів, приймання заяв від абітурієнтів. 6. Прийняти до Спілки письменників, прийняття до Спілки письменників, прийом до Спілки письменників. 7. Призупинити виконання планової теми; тимчасово відкласти виконання планової теми; тимчасово припинити виконання планової теми.

Завдання 26. Підкреслені неправильно вжиті слова замініть правильними. Складіть з ними речення.

Підключено до водогону; відключено телефон; триває прийняття заяв; закінчено прийом заяв; призупинено співпрацю з партнером.

Завдання 27. Із поданих рядів речень виберіть найорганічніші для відповідних функціональних стилів сучасної української літературної мови.

З метою забезпечення дітей від нещасть на дорогах вивчайте з ними правила дорожнього руху. Щоб забезпечити дітей від нещасть на дорогах, вивчайте з ними правила дорожнього руху. Для того щоб забезпечити дітей від нещасть на дорогах, вивчайте з ними правила дорожнього руху. Для забезпечення дітей від нещасть на дорогах вивчайте з ними правила дорожнього руху. Аби забезпечити дітей від нещасть на дорогах, вивчайте з ними правила дорожнього руху. Для того аби забезпечити дітей від нещасть на дорогах, вивчайте з ними правила дорожнього руху.

Завдання 27. У поданих реченнях дієслово знаходяться замініть органічними для української мови формами дієслів. Запишіть нові речення.

Зразок: 1. Будинок знаходиться на перехресті Будинок розташований на перехресті; Будинок — на перехресті; Будинок стоїть на перехресті. 2. Міністр закордонних справ знаходиться в Польщі — Міністр закордонних справ перебуває в Польщі; Міністр закордонних справ — у Польщі. 3. Автобус знаходиться на зупинці — Автобус стоїть на зупинці.

1. Кабінет знаходиться на першому поверсі. 2. Головноштабт знаходиться на Хрещатику. 3. Зупинка тролейбуса знаходиться внизу. 4. Директор знаходиться у відрядженні. 5. Поїзд “Київ-Донецьк” знаходиться на п’ятій колії.

Завдання 28. Визначте, у яких реченнях форми дієслова нагадувати вжито неправильно. Замініть їх правильними формами. Запишіть речення з цими формами.

1. На той момент національні біди Америки дуже нагадували наші нинішні (з газети). 2. Будівля зовні мало нагадує божий храм (з радіорепортажу). 3. Дах будинку нагадує шатро (з журналу). 4. Надворі ніби ще стояло літо й тільки половина пожовклого листу на шовковицях блищала... і нагадувала, що вже минуло літо (І.Нечуй-Левицький). 5. Щоранку мати нагадувала доньці брати ключі (з газети). 6. У довгому темному одязі дівчина нагадувала черницю (з газети).

Завдання 29. Поясніть відмінності між прикметниками український і українськомовний. Запишіть їх у два стовпчики з поданими іменниками.

Мова, народ, люди, контингент, інтелігенція, місто, село, земля, регіон, територія, періодичні видання, газета, інформаційний простір, телебачення, радіо, телеканал, радіовипуск.

Завдання 30. Відредагуйте подані тексти.

I. На семінарських та практичних заняттях важливо, щоб студенти дотримувалися відведеного для виступу часу: 20 хвилин – відповіді на

запитання, до 15 хвилин – на доповідь, реферат. Щоб відповідь була цілеспрямованою, слід повідомити слухачам план, у вступній частині зупинитися на актуальності питань, які будуть розглянуті. Далі розкрити зміст питання у відповідності до запропонованого плану. Теоретичні положення по можливості необхідно підкріплювати конкретними прикладами. У виступі повинна знаходити місце думка відповідаючого щодо питання, яке розглядається.

Якщо відповідаючий з чимось не згодний, він переконує слухачів у своїй точці зору наявністю суттєвих аргументів. Закінчувати виступ необхідно підведенням підсумків. Важливо також, щоб студенти вміли оцінювати виступ товариша і власний (з методичного посібника).

II. Залік та екзамен – це державні форми перевірки знань, умінь і навичок студентів. В той час – це засіб, який сприяє систематизації знань з предметів, стимуляції студентів до більш глибокого й швидкого засвоєння наук.

Підготовку до заліків і екзаменів необхідно починати з самого початку вивчення курсу. Вести її треба систематично і рівномірно. Ретельна підготовка до кожного заняття – це є підготовка до заліку і екзамену. В процесі підготовки до поточних занять необхідно забезпечувати свідомість та міцність засвоєння матеріалу. З цією метою у вивченому матеріалі встановлювати змістовні зв'язки, систематизувати і класифікувати матеріал в межах теми, розділу, курсу. З метою міцного засвоєння знань можна використовувати прийоми логічного й механічного запам'ятовування. Повертатися до вже вивченого матеріалу, до його повторення, особливо після вивчення, коли забування йде найбільш інтенсивно. Кожну лекцію необхідно опрацьовувати після прослуховування, ретельно готуватись до семінарських та практичних занять – це вплине на міцність знань.

В період екзаменаційної сесії студенту можна рекомендувати організувати навчальну роботу таким чином:

Для підготовки необхідно відібрати рекомендовані викладачем навчальні посібники, використовувати конспекти лекцій і першоджерел. Не можна обмежуватись лише конспектами лекцій, бо вони містять в своїй більшості лише важливіші положення програмного матеріалу, які є орієнтиром, планом при засвоєнні навчального матеріалу (з методичного посібника).